

CDA Vaals

Verkiezingsprogramma

2014 – 2018

VOORWOORD

CDA VAALS is van mening dat mensen van nature ergens bij willen horen. De trend in onze samenleving is echter anders. Mensen trekken zich terug! Dat helpt niet. We voelen ons vaker onveilig. We missen respect op straat. We klagen over te veel regels. In de wijken en dorpen vereenzamen ouderen omdat in alle drukte niet naar hen wordt omgekeken.

CDA VAALS vindt dat we niet alleen voor onszelf, maar ook voor anderen verantwoordelijk zijn. Binnen dit standpunt past geen anonieme wijk, of dorp en geen gemeente die alles voor ons regelt. CDA VAALS kiest bewust voor de SAMENLEVING. Wij zijn overtuigd van het oplossend vermogen van mensen en organisaties zelf. CDA VAALS wil de komende jaren aan onze gemeenschap bouwen, waarbij wij ondersteuning willen bieden aan mensen die aan de kant staan. Ook zal CDA VAALS zich sterk maken voor gezinnen, die hard in hun portemonnee worden geraakt.

Gemeenten krijgen extra taken zoals begeleiding, verzorging en jeugdzorg (AWBZ en WMO). De landelijke overheid gaat hier echter fors op bezuinigen. Ook voor gemeente Vaals zal deze klap hard aankomen. Deze ondoordachte koers moet om. Te beginnen in onze eigen gemeente, Vaals. De gemeente is immers de overheid die het dichtst bij MENSEN staat.

CDA VAALS wil 5 bewegingen binnen onze samenleving starten:

1. **Van vrijblijvend naar betrokken: *Mensen maken hun eigen leefomgeving***
2. **Van grenzen naar ruimte: *Minder regels en meer mogelijkheden***
3. **Van polarisatie naar participatie: *Mensen samenbrengen via werk en scholing***
4. **Van nazorg naar voorzorg: *Voorkomen is beter dan genezen***
5. **Van verbruiken naar waarderen: *Niet alles van waarde is in geld uit te drukken***

Op basis van deze 5 gewenste bewegingen, heeft CDA VAALS haar Verkiezingsprogramma 2014-2018 opgesteld en nader uitgewerkt, waarbij getracht wordt een zo concreet mogelijk beeld te scheppen.

**CDA VAALS werkt voor en SAMEN met U,
in het verleden, het heden en in de
toekomst !**

Van vrijblijvend naar betrokken	4
MENSEN MAKEN HUN LEEFOMGEVING	4
Maatschappelijke betrokkenheid	4
Wijk-, Buurt- en Dorpsplatformen	4
Veiligheid	4
Verenigingen van Vaals.....	4
Religieus erfgoed in Vaals.....	5
Cultureel erfgoed in Vaals	5
Harmonieën, schutterijen en zangkoren.....	5
Carnavalsverenigingen:.....	5
Muziekonderwijs	5
Speelgelegenheden in Vaals.....	5
Gemeentelijke Basisadministratie	5
Publieksbalie	5
Communicatie met burgers	5
Nederlandse taal in onze gemeente.....	6
Van grenzen naar ruimte	7
MINDER REGELS EN MEER MOGELIJKHEDEN	7
Terugbrengen van vergunningen	7
Dorpsbouwmeester	7
Kapvergunning	7
Toeristenbelasting	7
Ontheffing van leges.....	7
Balans tussen bouwen en groen	7
Krimp en onderwijs	7
Leefbare kleine kernen, buurten en wijken.....	8
Busverbindingen van kernen	8
Veilig naar school	8
Van polarisatie naar participatie	9
IEDEREEN DOET MEE	9
WMO-consulenten:.....	9
Eigen budget	9
Menselijke maat.....	9
Voedselbank Vaals.....	9
Koudetoeslag.....	9
Jeugdwerkloosheid.....	9
Werkloosheid	9
Lezen en rekenen:.....	10
Studentenhuisvesting in Vaals	10
Onze lokale dialecten:	10
Van nazorg naar voorzorg	11
VOORKOMEN IS BETER	11
Vereenzaming tegengaan	11
Mantelzorgers ontlasten	11
Voorzieningen in de directe omgeving	11
Eigenheid bewoners borgen / koesteren culturen	11

Jeugdzorg	11
Ondersteuning voor ouders	12
Jeugd- en jongerenverenigingen	12
Sportverenigingen	12
Sport is gezond en vormend.....	12
Bewegen in de wijk, buurt of in het dorp	12
Ouderenbonden ondersteunen:	12
Politie in Vaals:	12
Buitengewoon Opsporingsambtenaren	12
Vandalisme:	13
Drugs	13
Vrijwillige Brandweer Vaals	13
Bereikbaarheid van 112.....	13
Van verbruiken naar waarderen	14
<i>NIET ALLES IS IN GELD UIT TE DRUKKEN</i>	14
Gemeentelijke financiën	14
Samenwerkingsverbanden en Gemeenschappelijke Regelingen	14
Stichting Ondernemers Vaals.....	14
Parkeren in Vaals	14
Bereikbaarheid kern Vaals (4e-arm)	15
Social return	15
Agrarisch natuurbeheer	15
Bestaande agrarische bedrijven:	15
Landbouwgrond	15
Agrarische nevenactiviteiten.....	15
Activiteiten in het buitengebied.....	15
Duurzaamheid	15
Nieuwe groene energie	15

Van vrijblijvend naar betrokken

MENSEN MAKEN HUN LEEFOMGEVING

Ons ideaal is een gemeente waarin zoveel mogelijk mensen zich thuis voelen en hun persoonlijke bijdrage leveren. Dat vraagt om een overheid die mensen ruimte geeft en aanspreekt op hun verantwoordelijkheid voor zichzelf en hun omgeving. Dat vraagt om nieuwe vormen van betrokkenheid van inwoners, een ondersteunende overheid en om zekerheid voor mensen die zich zelf niet kunnen redden. Wij geloven in de vitaliteit van de Vaalser samenleving. Mensen maken hun leefomgeving.

Er moet meer gebruikgemaakt worden van de denkkraft van onze inwoners, waarbij betrokken inwoners en instanties ook de ruimte geboden moeten krijgen en zelfsturing extra aandacht verdient. CDA VAALS wil graag de vitaliteit in onze Vaalser samenleving aanboren en benutten.

Samenlevingsgericht werken is daarbij het motto. Ook verdient de lokale cultuur van Vaals speciale aandacht en kijken wij daarbij over onze grenzen heen, maar altijd met in ons achterhoofd:

VAALS = VAALS en blijft VAALS!!!

De dienstverlening vanuit de gemeente speelt bij dit alles een grote rol. Concreet denken wij daarbij bijvoorbeeld aan de volgende thema's:

Maatschappelijke betrokkenheid

De "nieuwe" samenleving gaat uit van actieve betrokkenheid van elke inwoner. Bepaalde mensen moeten hiertoe geactiveerd worden. De Gemeente dient zich in te spannen om zo veel als mogelijk, in principe alle, inwoners actief betrokken te krijgen bij de samenleving. In overleg met de inwoners dient voor elke kern een "participatieplan" te worden opgesteld en te worden uitgevoerd.

Twee onderwerpen in dit grote geheel dienen op korte termijn aandacht te krijgen, sociale-cohesie en vrijwilligerswerk.

Sociale-cohesie is al jaren tanend. De "ik-samenleving" is jarenlang gepropageerd en is, nu helaas, voor een groot deel werkelijkheid geworden. Mensen moeten meer om mensen gaan geven en moeten meer voor mensen opkomen. Verbondenheid tussen mensen is eigenlijk de gewoonste zaak op deze wereld, helaas is ons dit al jaren afgeleerd. De Gemeente dient samen met de inwoners te komen tot bewustwording op dit onderwerp en dien samen met de inwoners te komen tot "herbouw" van een "mensen samenleving".

Specifieke aandacht voor het vergroten en verbreden van ons vrijwilligerskorps. In overleg met de inwoners en verenigingen, etc. dient "vraag en aanbod" in kaart te worden gebracht. Daarna dient een actieve stimulering plaats te vinden. Het huidige "vrijwilligersloket" dient nog meer in de samenleving te worden geborgd; dichter bij de mensen en samen met inwoners.

Wijk-, Buurt- en Dorpsplatformen:

De gemeente moet meer dan nu, een actief Wijk-, Buurt- en Dorpsplatformen beleid voeren. CDA VAALS vindt dat deze platformen jaarlijks een bepaald budget moeten krijgen, die zij geheel naar eigen inzicht in de leefomgeving mogen investeren. Ook dient de gemeente haar kernen te stimuleren, om dorpsplannen voor de komende jaren te maken, waarin de inwoners zelf aangeven waar de prioriteiten liggen.

Veiligheid:

De inzet van politie wordt het beste lokaal geregeld. De burgemeester gaat in gesprek met inwoners om bijvoorbeeld 3 prioriteiten per wijk, buurt of dorp vast te stellen. Zo wordt gericht gewerkt aan een groter veiligheidsgevoel en aan de leefbaarheid. De Wijk-, Buurt- en Dorpsplatformen kunnen hierbij een verbindende rol spelen.

Verenigingen van Vaals:

Verenigingen zijn het fundament van onze Vaalser samenleving. Wij noemen als voorbeeld de harmonieën, schutterijen, zangkoren, sportverenigingen, skatclubs, de mandolinevereniging, de Oranjeverenigingen en carnavalsverenigingen binnen onze gemeente. Vaals, Vijlen en Lemiers kenmerken zich door hun culturele eigenheid. Dit vertaalt zich terug in de bijzondere wijze waarop dit soort, soms specifieke verenigingen verankerd zijn binnen onze lokale cultuur. De Verenigingen vervullen daar-

mee niet alleen een hobbymatige rol, maar zijn de verbindende factor – het cement - van onze samenleving.

Het is dan ook essentieel dat de verenigingen binnen onze gemeenschap zo optimaal mogelijk gefaciliteerd worden, waarbij voldoende financiële ondersteuning via de subsidieverordening noodzakelijk is. Juist in tijden van crisis moet hierop niet bezuinigd worden. Het CDA Vaals zal zich dan ook inzetten voor het behoud van de huidige subsidiebijdragen of uitbreiding daarvan.

Religieus erfgoed in Vaals:

Kerkgebouwen, kloosters, kapellen, kruisbeelden en andere religieuze objecten zijn vaak karakteristiek, beeldbepalend en staan op de mooiste plekken binnen onze gemeente. CDA VAALS maakt zich sterk voor het behoud van dit religieus en beeldbepalend erfgoed.

Cultureel erfgoed in Vaals:

Behalve religieus erfgoed, bezit gemeente Vaals een enorme hoeveelheid cultureel erfgoed. We hebben het dan niet alleen over monumentale panden en bouwwerken, maar ook andere zaken zoals onze culturele verenigingen en lokale gebruiken. CDA VAALS vindt dat de lokale Heemkundeverenigingen een belangrijke rol moeten spelen bij het opstellen van beleid t.a.v. ons cultureel erfgoed. Daarnaast moet kunstzinnige vorming onderdeel uitmaken van het aanbod op onze basisscholen.

Harmonieën, schutterijen en zangkoren:

Harmonieën, schutterijen en zangkoren nemen binnen het cultureel erfgoed van Vaals een bijzondere plaats in. Deze verenigingen zijn zeer typerend voor onze lokale identiteit. CDA VAALS koestert deze verenigingen en is van mening dat zij van grote waarde zijn voor de eigenheid van de afzonderlijke kernen die Vaals rijk is. Dit zijn de verenigingen waarin geldt: Oud ontmoet Jong, dit is essentieel voor leefbare dorpen.

Carnavalsverenigingen:

CDA VAALS is trots over de manier waarop binnen onze kernen samen carnaval wordt gevierd. Dit vertaalt zich in de saamhorigheid tussen de talloze carnavalsverenigingen die onze gemeente rijk is. Los daarvan vinden binnen onze gemeente grootse en kwalitatief zeer mooie en goede optochten plaats. CDA VAALS steunt het Vaalser carnavalsleven van ganser harte!

Muziekonderwijs:

Uit de zojuist genoemde aandachtspunten kan men afleiden: "In Vaals zit muziek." Om deze uitdrukking van culturele eigenheid te behouden, is het noodzakelijk dat er een vangnet blijft bestaan, wanneer verenigingen niet op eigen kracht muziekonderwijs kunnen aanbieden. De gemeente gaat dan op zoek naar kwalitatieve instellingen, waardoor de Moeziek va Vols, Lemiesj en Viele ook in de toekomst gewaarborgd is.

Speelgelegenheden in Vaals:

Ouders en kinderen worden voortaan betrokken wanneer nieuwe speelgelegenheden worden aangelegd. Zo ontstaan speelgelegenheden die passen bij de wensen van de kinderen, waardoor de speelgelegenheden meer worden gebruikt.

Gemeentelijke Basisadministratie:

Het spreekt voor zich dat de gemeente haar administratie op orde heeft. Mensen moeten niet steeds opnieuw hun gegevens aan hoeven te leveren. Dit zorgt in de praktijk vaak voor onnodige ergernis, door voortdurende aandacht en aanpassingen kan dit voorkomen worden.

Publieksbalie:

De gemeente past zich aan op de flexibele werktijden van onze inwoners. Avondopenstellingen, het werken op afspraak en het bezoeken van ouderen die zelf niet naar de balie kunnen komen, zijn voorbeelden van klantgerichte dienstverlening voor inwoners.

Communicatie met burgers:

Digitale informatie en dienstverlening van gemeenten moet makkelijk vindbaar zijn, ook voor mensen met een beperking. Ondanks de goede score van onze gemeentelijke website, zijn verbeteringen zeer gewenst. Daarbij zijn wij van mening dat burgers altijd de keuze moeten blijven houden hoe zij in contact willen treden met gemeente Vaals: via internet, telefonisch, of gewoon aan de balie!

Nederlandse taal in onze gemeente:

In Vaals spreekt men diverse talen: Nederlands, Duits, Frans, Engels, Italiaans, Arabisch, Turks etc. De diverse lokale dialecten, nemen daarnaast een bijzondere plaats in. Meertalig onderwijs, bijvoorbeeld Duits, verhoogt later de kans op een baan. CDA VAALS is van mening dat meertalig onderwijs echter nooit ten koste mag gaan van het Nederlands als voertaal. Om deel te kunnen nemen aan de Samenleving van Vaals en wanneer men dus succesvol wilt integreren, is het noodzakelijk dat iedereen de Nederlandse taal machtig is. Dit betekent dat de gemeente een beleidsplan moet opstellen, om alle inwoners ervan bewust te maken dat de Nederlandse taal essentieel is om in Vaals en in Nederland mee te kunnen doen.

Van grenzen naar ruimte

MINDER REGELS EN MEER MOGELIJKHEDEN

Als we terugkijken op de afgelopen jaren, zien we dat de overheid steeds meer taken op zich heeft genomen. We zien daarbij dat de overheid steeds meer is gaan regelen en is gaan voorschrijven. Vaak met de beste bedoelingen! Als er een incident is, is vaak de eerste publieke reactie: "Daar moet de overheid iets aan doen!" Wij willen deze trend keren en onze inwoners meer verantwoordelijkheid geven en laten nemen. Concreet betekent dit dat CDA VAALS van mening is, dat de gemeente zeer terughoudend moet zijn met het maken van nieuwe regels. Om dit te realiseren zal er ruimte gegeven moeten worden aan inwoners, professionals en lokale bedrijven. Daarbij blijven wij echter zuinig op onze "beperkte" ruimte.

Terugbrengen van vergunningen:

CDA VAALS wil het aantal vergunningen terugbrengen. Denk bijvoorbeeld aan een terrasvergunning. Als deze eenmaal verleend is na overleg met omwonenden, dan kan deze voor onbepaalde tijd worden verstrekt. Uiteraard blijft de mogelijkheid bestaan, om n.a.v. klachten, de vergunning in te trekken.

Dorpsbouwmeester:

De invoering van een Dorpsbouwmeester vindt CDA VAALS een goede zaak! De Dorpsbouwmeester moet volgens CDA VAALS, in vroeg stadium met de mensen die bouw- of verbouwplannen hebben, meedenken. Op deze wijze wordt samen gewerkt aan een plan dat acceptabel is voor de inwoners en past binnen de visie van de gemeente. Ook kunnen door gebruikmaking van de Dorpsbouwmeester vervelende en slepende trajecten voorkomen worden en zijn tegengestelde uitspraken van individuele leden van de welstandscommissie verleden tijd.

Kapvergunning:

Zowel inwoners, als bedrijven hebben baat bij het afschaffen van de kapvergunning voor niet-monumentale bomen. Het is het CDA VAALS al jaren een 'doorn in het oog', dat bijvoorbeeld zelf aangeplante bomen enkele jaren later niet meer zonder kapvergunning geveld mogen worden. Natuurlijk moet er voor gewaakt worden dat echte monumentale bomen, niet plotsklaps uit het beeld verdwijnen. Ook een herplantplicht kan tot de mogelijkheden behoren.

Toeristenbelasting:

CDA VAALS is van mening dat de opbrengsten van de toeristenbelasting geïnvesteerd moeten worden in een goede infrastructuur voor zowel de toeristen, als voor de inwoners. Ook kan hiermee de promotie van gemeente Vaals gefinancierd worden. CDA VAALS is wel voorstander van duidelijke communicatie over de hoogte van de Toeristenbelasting. CDA Vaals is geen voorstander om de huidige toeristenbelasting te verhogen, mede om de lokale ondernemers te steunen en ons als toeristische gemeente buiten de markt gaan prijzen.

Ontheffing van leges:

Verenigingen, Stichtingen en organisaties zoals benoemd in de Subsidieverordening van Vaals, behoeven geen leges meer te betalen. Van de ene kant verstrekken wij hen subsidies, terwijl wij aan de andere kant leges declareren.

Balans tussen bouwen en groen:

Ruimte voor bouwen kan op gespannen voet staan met ambities ten aanzien van groen en economie. De huidige visies dienen daarbij als leidraad, waarbij wij speciale aandacht hebben voor de infrastructuur van winkels en welzijnsvoorzieningen in wijken, buurten en kleine kernen. Kale woonwijken zonder levendigheid zijn in de visie van CDA VAALS ongewenst.

Krimp en onderwijs:

CDA VAALS zet zich actief in voor het behoud van de huidige basisscholen binnen onze gemeente, mits daar bij de inwoners draagvlak voor is. De kwaliteit van het onderwijs staat daarbij altijd voorop. Ook is CDA VAALS van mening dat middelbare scholieren, die buiten onze gemeente naar school gaan, de band met gemeente Vaals niet mogen verliezen. Dat kan door deelname aan een van de vele verenigingen en clubs die onze Drielandengemeente rijk is.

Leefbare kleine kernen, buurten en wijken:

Met betrekking tot wonen, woningen en woningbouw, dient de aandacht uit te gaan naar starters en senioren. Samen zorgen zij voor de leefbaarheid. Daarbij verdient elke wijk-, buurt en dorp zijn eigen ontmoetingsplekken. Denk daarbij aan een activiteitenplein, dorpsplein of een multifunctionele accommodatie. Binnen onze gemeente zijn diverse ontmoetingsplekken reeds gerealiseerd, of kunnen bestaande mogelijkheden onderzocht worden.

Busverbindingen van kernen:

CDA VAALS stelt alles in het werk om volwaardig busvervoer binnen de kernen in stand te houden. Het mag niet zo zijn dat vervoerders uit kostenoverwegend oogpunt, besluiten kernen van Vaals letterlijk van de buitenwereld af te sluiten.

Veilig naar school:

Gevaarlijke verkeerssituaties rondom scholen dienen aangepakt te worden. Veel gebruikte schoolroutes dienen duidelijk, zichtbaar en herkenbaar te zijn. Ook dienen gerichte snelheidscontroles met regelmaat ingezet te worden. Ook ouders/verzorgers dienen zich bewust te zijn, dat zij vaak zelf ook zorgen voor verkeersonveilige situaties, wanneer zij hun kroost met de beste bedoelingen naar school brengen

Van polarisatie naar participatie

IEDEREEN DOET MEE

CDA VAALS streeft naar een samenleving waarin iedereen erbij hoort en zijn of haar steentje bijdraagt. Dat vraagt erom dat er steeds werk wordt gemaakt van een lokale samenleving waarin mensen niet worden uitgesloten. Werk is een middel van uitstekend om deel te nemen aan de samenleving. Naast de nodige solidariteit spreken we mensen ook aan op hun persoonlijke verantwoordelijkheden. Rechten en plichten gaan dus hand in hand.

Het gemeentelijk WMO-beleid is gebaseerd op drie uitgangspunten: Iedereen doet mee, problemen voorkomen (preventie en vroege signalering) en problemen waar nodig oplossen (door individuele ondersteuning). Daar waar mensen niet in staat zijn om geheel op eigen kracht deel te nemen aan de samenleving, staat de gemeente garant voor passende compensatie.

WMO-consulenten:

Een WMO-consulent denkt mee en bemiddelt bij het vinden van de best mogelijke oplossing. De gemeente zorgt voor de beschikbaarheid van voldoende passend en kwalitatief goed aanbod. CDA VAALS verwacht van de WMO-consulenten een proactieve houding, out-of-the-box thinking en pragmatische oplossingen. De klant moet hoe dan ook geholpen worden!

Eigen budget:

Financiering van ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats, door niet de instelling (het aanbod van ondersteuning) te financieren, maar wel door de vraag van mensen te financieren. Dit kan door diverse vormen van persoonsvolgende financiering zoals een persoonsgebonden budget, of een vouchersysteem waarmee zorg kan worden ingekocht wanneer men daar voor kiest.

Menselijke maat:

Niet waar iemand recht op heeft moet leidend zijn, maar wél waar iemand mee geholpen is! Met die instelling kunnen kosten bespaard worden zodat het aanbod voor iedereen bereikbaar blijft.

Voedselbank Vaals

Voedselbanken blijken helaas noodzakelijk, maar moeten wel een tijdelijke oplossing blijven. Bezoekers van voedselbanken hebben vaak meerdere problemen tegelijkertijd, zoals werkeloosheid en schulden. CDA VAALS vindt dat deze mensen actief benaderd moeten worden, om deel te nemen aan schuldhulpverleningstrajecten en actief naar werk geleid moeten worden. Zo kan de voedselbank ook voor hen een tijdelijke voorziening blijven.

Koudetoeslag:

Het Koudetoeslag-initiatief van CDA VAALS (hetgeen inmiddels regionaal omarmt is), waarbij € 50,- in de maand december aan gezinnen met een uitkering tot 110% van de bijstandsnorm wordt uitgekeerd, is een noodzakelijk lapmiddel. Gezocht dient te worden naar blijvende oplossingen voor deze specifieke doelgroep.

Jeugdwerkeloosheid:

Met de ROC's (Arcus College en Leeuwenborgh Opleidingen) moeten goede afspraken worden gemaakt over de plek die jongeren krijgen als zij de entree-toets in het MBO niet halen. Bij deze groep dreigt het risico dat zij zonder diploma aan de kant komen te staan.

Werkeloosheid:

Binnen de huidige economische situatie kan het iedereen overkomen: Werkeloosheid! Behalve dat mensen die in deze situatie terecht komen en eigen verantwoordelijkheid hebben, is CDA VAALS van mening dat de gemeente zich extra dient in te spannen om haar inwoners weer aan het werk te helpen. Daarbij kan gedacht worden aan begeleiding naar regulier werk. Als dat even niet lukt, kan dit mogelijk wel bereikt worden via scholing, of vrijwilligerswerk! CDA VAALS is van mening dat de gemeente hierin een actieve houding moet aannemen.

Lezen en rekenen:

Kinderen van ouders die voorlezen of helpen met rekenen presteren beter op school. De scholen zetten samen met de gemeente een programma op om de betrokkenheid van ouders bij lezen en rekenen actief te vergroten. Samen met de bibliotheek wordt het lezen bevorderd.

Studentenhuisvesting in Vaals:

Historisch gezien zijn studenten verbonden met Vaals. Studentenhuisvesting is een hot item, in Vaals. CDA VAALS is van mening dat studenten waardevol kunnen zijn voor de Vaalser samenleving, maar dat betekent dan wel dat zij actief aan de Vaalser samenleving mee moeten doen. Indien studenten zich vestigen binnen onze gemeente, dienen zij actief benaderd en betrokken te worden bij onze samenleving. Daarnaast dient bij het aanwijzen van Studentenhuisvesting, weloverwogen nagedacht te worden, of deze huisvesting past bij de bestaande bewoners van het gebied!

Onze lokale dialecten:

CDA VAALS wil de lokale dialecten blijvend en sterker dan nu onder de aandacht brengen van onze kinderen. Aangezien onze lokale dialecten bijdragen aan de eigenheid van Vaals, Vijlen en Lemiers, dient samenwerking tussen de gemeente, de basisscholen, de heemkundeverenigingen en de dialectverenigingen gestimuleerd te worden, waarbij extra subsidies aangewend moeten worden!

Van nazorg naar voorzorg

VOORKOMEN IS BETER

Als er iets misgaat in een mensenleven, is er in onze samenleving een vangnet. Op het gebied van werkloosheid, ziekte, beperking en bij schulden. Door de jaren heen is de nadruk komen te liggen op het geld dat de overheid in deze regelingen wil steken. CDA VAALS wil deze trend keren door ook te kijken naar wat mensen zelf of met elkaar kunnen doen, om onnodige zorg te voorkomen. Gezond leven, steeds blijven leren en jezelf ontwikkelen zijn onderdelen van actief deelnemen aan de samenleving. Door preventie wordt ook het beroep op dure voorzieningen ingeperkt. Dat is nodig zodat deze voorzieningen kunnen blijven bestaan voor mensen die het écht nodig hebben. CDA VAALS is van mening dat e.e.a. bereikt kan worden door zorg efficiënt én dichtbij te organiseren, een goed doordacht jeugdbeleid in te richten en onveiligheid te voorkomen en te bestrijden.

Vereenzaming tegengaan:

Vaals vergrijst! Dit is een feit waartegen men zich niet kan verzetten, of wat men zelfs meent te kunnen negeren. CDA VAALS is echter van mening dat de gemeente dit feit moet onderkennen, dit moet accepteren en hierop verder moet inspelen. Vereenzaming is een groot risico als ouderen langer zelfstandig blijven wonen. CDA VAALS zet in op het betrekken van ouderen bij activiteiten. Zoals eerder gezegd spreekt CDA VAALS liever niet in termen als grijze bevolking en vergrijzing, maar liever over de Zilveren Generatie. Met deze Zilveren Generatie heeft gemeente Vaals letterlijk Goud in handen. Deze Zilveren Generatie beschikt over de benodigde ervaring, kennis en kunde, welke binnen de samenleving ingezet en benut kan en moet worden. Letterlijk een geval van: *“Twee vliegen in één klap.”*

Mantelzorgers ontlasten:

Ondersteuning van mantelzorgers is van groot belang. Respijtzorg is mogelijk één van de oplossingen, om dit voor elkaar te krijgen. Respijtzorg is zorg aan zorgbehoevende, met als doel diens mantelzorger(s) vrijaf te geven. Het zijn personen die beroepsmatig of vrijwillig voor een tijdje de mantelzorg overnemen. Gemeente Vaals kan onderzoeken, of deze of andere oplossingen gewenst, nodig en haalbaar zijn.

Voorzieningen in de directe omgeving:

Te vaak wordt er van uitgegaan dat ouderen zelf naar ontmoetingscentra gaan. Voor veel minder mobiele ouderen is dat echter niet het geval. Een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte in bijvoorbeeld een WoZoCo kan in samenspraak met de woningstichting ingericht worden, waarbij ook het vervoer geregeld dient te worden. Daarbij is goede bereikbaarheid natuurlijk een speerpunt.

Eigenheid bewoners borgen / koesteren culturen

We zijn trots op wat we zijn! Elke kern op zijn eigen kenmerken. De culturele eigenheid van Vaals, Vijlen en Lemiers is een groot goed om welzijn, geluk en geborgenheid te blijven koesteren. Voorkomen moet worden dat vervlakking van onze eigenheid vanuit externe invloeden leidt tot verlies van onze kernwaarden van de inwoners van de dorpen. Veel inwoners zien dit als inleveren van kwaliteit van leven. In overleg met de inwoners dienen de kernwaarden die de eigenheid bepalen in kaart te worden gebracht en te worden uitgedragen. Samen met de inwoners dient de gemeente actief te stimuleren dat onze cultuur en gedrag van de samenleving behouden blijven.

Jeugdzorg:

Alle kinderen moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving. Ouders zijn hiervoor eerst verantwoordelijk. De overheid komt in beeld als dit niet vanzelf gaat.

Jeugdzorg wordt vanaf 2015 een taak van gemeente Vaals.

Het **CDA** wil dat er één **gezinsondersteunend budget** komt bij gezinnen met meerdere problemen.

Nu krijgen ze nog geld uit meerdere potjes, dat is niet handig'

De organisatie van de jeugdzorg moet laagdrempelig zijn, zodat jongeren gemakkelijk hulp durven zoeken. Wij willen ook dat er een overgangsbeleid komt waardoor jeugdzorg niet abrupt stopt bij 18 jaar.

CDA VAALS ziet volop kansen om de jeugdzorg eenvoudiger en effectiever te maken. Het accent moet liggen op het voorkomen van problemen en vroegtijdige signalering als er iets misgaat. Het op

peil houden van jeugdvoorzieningen zoals kinderdagopvang, jeugdgezondheidszorg, scholen, sportclubs, jongerenwerk, maar ook gelegenheden zoals Fraiche voorkomen dat te veel jongeren gebruik moeten maken van jeugdzorg.

Ondersteuning voor ouders:

Het Centrum voor Jeugd en Gezin blijft zich bezighouden met ondersteuning van die ouders die concrete opvoedingsvragen hebben. Het CJG stimuleert daarnaast ook contacten tussen ouders die elkaar behulpzaam kunnen zijn.

Jeugd- en jongerenverenigingen:

Jeugd- en jongerenverenigingen, zoals Kindervakantiewerk, vervullen en/of vervulden een belangrijke rol binnen de gemeenschap van Vaals. De werkelijkheid is, dat er helaas nog maar enkele van deze organisaties bestaan. Samen met ouders, kinderen en scholen dienen (opnieuw) initiatieven opgestart en gestimuleerd te worden, zodat er in elke kern jeugd- en/of jongerenverenigingen zijn. De inwoners bepalen daarbij zelf hoe daar vorm aan gegeven wordt, waarbij zij op de volledige steun van de gemeente kunnen rekenen.

Sportverenigingen:

Gemeente Vaals kent zeer veel sportverenigingen, zoals Rood-Groen LVC '01, RKVV Vijlen, VTV, VC Tornado, TTV Vijlen '72, TC Mixed, Zwemvereniging Vaals '75 en Zaalvoetbalverenigingen. Maar ook Schietverenigingen, Duivenclubs, Wandelverenigingen en Hengelsportverenigingen vinden onderdak in onze gemeente. Deze verscheidenheid en mogelijkheden om actief aan sport deel te nemen, is een kernwaarde voor een gezonde en levensvatbare samenleving. CDA VAALS draagt de Vaalser sportverenigingen dan ook een zeer warm hart toe en is van mening dat deze over de volle breedte op steun van de gemeente moeten kunnen rekenen. Zij verdienen volwaardige accommodaties!

Sport is gezond en vormend:

Sportdeelname van jongeren is gezond en gaat overgewicht tegen. Daarnaast bevordert deelname aan sport teamgeest en leren jongeren zich in te zetten voor elkaar. CDA VAALS stimuleert jeugdledenmaatschap en kijkt samen met verenigingen naar mogelijkheden om de jongeren ook actief te houden.

Bewegen in de wijk, buurt of in het dorp:

De openbare ruimte kan uitnodigender worden ingericht om een (korte) wandeling te maken. Dat kan bijvoorbeeld door voldoende rustgelegenheden in te richten en veilige wandelroutes aan te leggen. Vaals profileert zich als toeristische gemeente! CDA VAALS is van mening dat er goede en veilige verbindingen moeten zijn tussen onze kernen en de buitengebieden, maar ook tussen de kernen en buitengebieden van aangrenzende gemeenten. Deze hebben ons inziens hun infrastructuur beter op orde!

Ouderenbonden ondersteunen:

Ouderen, onze Zilveren Generatie, moeten en willen participeren binnen onze samenleving. CDA VAALS is van mening dat deze participatie wordt bevorderd door ondersteuning te geven aan ouderenverenigingen zoals KBO en Zonnebloem. Vanuit de CDA gedachte, kunnen daarbij ook de kerken en andere geloofsgemeenschappen een belangrijke signalerende en bemiddelende rol spelen

Politie in Vaals:

Mocht het zover komen dat het Politiebureau van Vaals alsnog haar deuren sluit, dan is CDA VAALS van mening dat er naar een andere vorm van direct contact met de politie gezocht moet worden. Wij zouden ons kunnen voorstellen dat binnen het gemeentehuis ruimte wordt gecreëerd waar inwoners van Vaals alsnog laagdrempelig en in de buurt aangifte kunnen doen, of in gesprek kunnen gaan met de politie. Het mag niet zo zijn dat de dichtstbijzijnde "politiepost" op 10-tallen kilometers van onze gemeente verwijderd is. Daarnaast is CDA VAALS van mening dat een vaste "wijkagent" een must is en blijft voor onze gemeente!

Buitengewoon Opsporingsambtenaren:

De BOA's moeten niet alleen ingezet worden in de kern Vaals, maar ook in de dorpen en buitengebieden. De inzet moet flexibel zijn, zodat er gereageerd kan worden op overlast. Ook milieudelicten in ons natuurlijk buitengebied dient een speerpunt van de gemeente te zijn.

Vandalisme:

Vernielingen dienen zo spoedig mogelijk te worden hersteld, immers: "Vernieling leidt tot verloedering, hetgeen wederom vernielingen uitlokt." Om inwoners bewust te maken van de impact van vandalisme wordt jaarlijks een overzicht gepubliceerd van de gemaakte herstelkosten. Indien de schade niet verhaald kan worden op de daders, betalen de inwoners immers via de belastingen het gelag!

Drugs:

CDA VAALS hanteert het Zero-Tolerance beleid! Binnen onze gemeente is geen plaats voor coffeeshops. Verhandeling van drugs via particuliere adressen is uit den boze. Overlast veroorzaakt door drugsgebruik dient uitgebannen te worden en er dient streng en strikt handhavend opgetreden te worden.

Vrijwillige Brandweer Vaals:

CDA VAALS koestert haar vrijwillige brandweer en is zeer content met de nieuwbouw aan de Randweg. Vrijwilligers zijn onmisbaar voor de brandweer. Zij kennen de omgeving goed, zorgen voor betrokkenheid bij de woonplaats en houden de brandweezorg betaalbaar. CDA VAALS is van mening dat er regelmatig tevredenheidsonderzoeken onder de vrijwillige brandweer van Vaals gehouden moeten worden, zodat de gemeente tijdig bij de Regionale Brandweer aan de bel kan trekken, mocht het onverhoopt nodig zijn! Het buitengebied van Vaals verdient extra aandacht en er dienen adequate oplossingen gezocht te worden, om de dienstverlening in deze gebieden te waarborgen.

Bereikbaarheid van 112:

CDA VAALS is van mening dat de bereikbaarheid van het landelijk alarmnummer 112 binnen een toeristische gemeente als Vaals essentieel is. Het mag niet zo zijn dat een argeloze toerist, wegens slecht bereik met zijn mobiele telefoon doorverbonden wordt met een Duitse- of Franstalige Alarmcentrale. Hierdoor kunnen kostbare minuten verloren gaan. Dit probleem speelt minder voor eigen inwoners die bedacht zijn op deze "foute" doorverbinding, maar in panieksituaties kan het ook voor eigen inwoners zeer vervelende consequenties hebben. Gemeente Vaals moet deze kwestie adequaat oppakken.

Van verbruiken naar waarderen

NIET ALLES IS IN GELD UIT TE DRUKKEN

Alles in onze samenleving moet op waarde geschat worden. Ook als het niet meteen in geld valt uit te drukken. De leefbaarheid in onze kernen is bijvoorbeeld onbetaalbaar! Dat geldt ook voor ons landschap, voor onze detailhandel of de boerenbedrijven die reeds decennia aan onze kernen verbonden zijn. Wat de natuur ons geeft, kan ook ingezet worden voor alternatieve energie. Ook het draaiend houden van de lokale economie hoort bij ons gedachtegoed. Volgens CDA VAALS hoeft er geen tegenstelling te zijn tussen duurzaamheid en economische ontwikkelingen. Dit laatste is natuurlijk ook nodig voor groeiende werkgelegenheid.

Vaals dient te beschikken over een gezonde lokale economie en een gezonde agrarische sector. Alternatieve energiebronnen dragen daarnaast bij aan een goede balans tussen mens, milieu en de lokale economie. CDA VAALS is van mening dat vooral de eigen inwoners betrokken moeten worden bij de inrichting van een duurzame gemeente, aangezien duurzaamheid niet iets exclusiefs voor de overheid behoort te zijn.

Natuurlijk kan een gemeente niet functioneren zonder haar zaakjes ook op financieel gebied op orde te hebben. Het grootste deel van de gemeentebegroting bestaat uit geld via de Rijksoverheid en via de Gemeentelijke Belastingen. CDA VAALS hanteert als standpunt: Zorgvuldig, spaarzaam, transparant en gematigde lokale lasten (belastingen).

Gemeentelijke financiën:

Van burgers wordt verwacht, dat zij hun financiële zaakjes op orde hebben. CDA VAALS is van mening dat dit ook voor gemeente Vaals moet gelden. Wij zijn van mening dat de gemeente haar eigen broek moet kunnen ophouden en net als haar burgers niet meer geld zou moeten uitgeven dan zij in haar portemonnee heeft. Geldverslindende projecten en thema's passen niet binnen het huidige financiële klimaat, waarin burgers en overheden flink moeten bezuinigen. Financiële meevallers moeten uiteindelijk rechtstreeks ten goede komen aan de inwoners.

Samenwerkingsverbanden en Gemeenschappelijke Regelingen:

Eerder stelden wij al: VAALS=VAALS en blijft VAALS! CDA VAALS is van mening dat Vaals haar unieke identiteit, haar eigenheid, moet waarborgen en dat geldt ook voor Vijlen en Lemiers. Daar waar het kan, moet Vaals gebruik maken van mogelijkheden welke geboden worden door omliggende gemeenten zoals Gulpen-Wittem, Simpelveld, Maastricht, Heerlen en Kerkrade, waarbij ook de eigen kennis en mogelijkheden aangeboden kunnen worden aan deze gemeenten. Daarnaast kan ook over de grens gekeken worden naar bijvoorbeeld Plombières en Aken. Vaals moet daar "shoppen", waar het beste resultaat voor haar inwoners te realiseren is. Vaals is geen deelgemeente of Stadteil van Aken, maar een Nederlandse gemeente, op een strategische locatie binnen de Euregio.

Stichting Ondernemers Vaals:

Om een goede economische stimulans en onderlinge samenwerking te krijgen zouden alle ondernemers uit de kern Vaals zich moeten aansluiten bij deze lokale ondernemersvereniging! De Stichting Ondernemers Vaals onderneemt initiatieven, waarmee "Shoppen in Vaals" wordt gepromoot en waarvan alle ondernemers in de kern Vaals hun vruchten plukken. Gemeente Vaals stimuleert de activiteiten van deze Stichting middels een fonds, welke ook in de toekomst gehandhaafd moet blijven!

Parkeren in Vaals

CDA VAALS was en is voorstander om de lokale economie te stimuleren! Door verruiming en aanpassing t.a.v. parkeren binnen de kern Vaals, denken wij de positie van de ondernemers in Vaals te versterken, aangezien de concurrentie in omliggende gemeenten oneerlijke voordelen heeft t.o.v. de ondernemers uit Vaals. Het invoeren van "gratis", of gedeeltelijk "gratis" parkeren, zou hierbij overwogen en onderzocht moeten worden. Daarnaast zou de mogelijkheid gecreëerd kunnen worden, om bijv. blauwe zones in het kernwinkelgebied mogelijk te maken. Hier profiteren de eigen inwoners, bezoekers en ondernemers van.

Bereikbaarheid kern Vaals (4e-arm):

Om de bereikbaarheid van de kern Vaals te vergroten, moet serieus bekeken worden of een structurele en blijvende aanleg van de 4^e-arm (ter hoogte van de rotonde Politiebureau-Randweg) een reële optie is. Daarbij moet nauwe afstemming plaatsvinden tussen de gemeente en de buurtbewoners en de betrokken Wijk- en Buurtplatforms.

Social return:

Werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kan opgenomen worden in het aanbestedingsprotocol. Ondernemers wordt gevraagd bij 10% van de in te zetten arbeid gebruik te maken van personen in de bijstand of zij die werken bij de sociale werkvoorziening WOZL.

Agrarisch natuurbeheer:

Er zijn afspraken nodig tussen natuurbeheerders (o.a. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, ARK en IKL) en de melkveehouderij, waardoor boeren nog meer betrokken worden bij het beheer van onze terreinen. Het bermonderhoud kan door lokale land- en tuinbouwbedrijven uitgevoerd worden.

Bestaande agrarische bedrijven:

CDA VAALS is van mening dat er bij noodzaak van groei, op een positieve wijze naar de mogelijkheden moet worden gekeken. Zonder agrarische bedrijven, verdwijnt mettertijd ons zeer gewaardeerde driesterrenlandschap! Dat is een ongewenste situatie! Wij willen opheffing of vertrek van lokale agrarische bedrijven expliciet voorkomen.

Landbouwgrond:

Noodzakelijke vergroting van boerenbedrijven kan de komst van grotere stallen betekenen. Een kwalitatieve inpassing in het landschap van deze uiteraard diervriendelijke stallen, is gewenst.

Agrarische nevenactiviteiten:

Steeds meer agrarische bedrijven zien zich wegens financiële redenen genoodzaakt agrarische nevenactiviteiten te ontplooiën. CDA VAALS is van mening dat dit op beperkte schaal mogelijk moet zijn, mits dit past in de bestaande agrarische situatie en er inpassing plaatsvindt ten opzichte van het landschap.

Activiteiten in het buitengebied:

Afsluiten of beperkt bereikbaar maken van het buitengebied is volgens CDA VAALS geen oplossing, aangezien ons buitengebied een van de toeristische trekpleisters is waar op onze lokale economie gedeeltelijk draait. Excessief misbruik van ons buitengebied moet echter voorkomen worden. Grootschalige toertochten van auto's en motoren zijn daarbij ongewenst en passen niet in de visie welke onze gemeente heeft opgesteld. Ook dienen het aantal wielertochten binnen onze gemeentegrenzen, strenger dan tot nu het geval is, aan banden te worden gelegd. Voorkomen moet worden dat de Leefbaarheid van onze kernen door deze vorm van recreatief misbruik onder druk komt te staan. Het bestaande beleid moet mogelijk bijgesteld worden.

Duurzaamheid:

Duurzaamheid is een thema dat breed onder de bevolking moet leven. Het feit dat gemeente Vaals de Cittaslowgenootschap heeft opengesteld voor bedrijven en ondernemers van buiten Vaals geeft aan dat dit specifieke project onder de inwoners van Vaals nauwelijks leeft. Veel inwoners kunnen Cittaslow dan ook in het geheel niet duiden. Dit soort geldverslindende duurzaamheidsprojecten, zonder duidelijk doel en zonder voeding vanuit de samenleving van Vaals, moeten kritisch tegen het licht gehouden worden.

Nieuwe groene energie:

CDA VAALS is van mening dat inwoners van Vaals gestimuleerd moeten worden, om zelf energiebesparende maatregelen te nemen en om zelf energie op te wekken. Wij zien liever dat de inwoners hiermee bewust aan de slag gaan en hiervoor aanspraak kunnen maken op een lokale premie en/of fonds. CDA VAALS is van mening dat bewustwording onder de inwoners t.a.v. duurzame energie sneller wordt bereikt wanneer deze inwoners dat in hun portemonnee merken. CDA VAALS vindt het geen goede zaak dat uw belastinggeld wordt besteed aan groene LED-verlichting in het buitengebied en aan zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen. De inwoners van Vaals mogen en moeten zelf profiteren van duurzame investeringen.